

50 frs.

ГРОМАДА

COLLECTION
BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S SOZONTIV

ВИХОДИТЬ
ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

N° 19-20

МІСЯЦЬ ЖОВТЕНЬ 1948

ГРОМАДА

ПРОБЛЕМИ
ГРОМАДСЬКОГО
ЖИТТЯ

ВИДАВЕЦЬ **ИНЖ. С. СОЗОНТІВ**
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

ADRESSE : **HROMADA**

5, RUE GASNIER GUY, PARIS XX.

БОРИС ІВАНЧУК

Голова

Української Національної Ради

ПЕРЕДПЛАТА :

С. С. PARIS 565.800

КВАРТАЛЬНО
ПІВРІЧНО
НА РІК

150 фр.
270 фр.
500 фр.

30e anniversaire du 1er Novembre

Le 1er Novembre de cette année les Ukrainiens célèbrent le 30e anniversaire de la création — dans les territoires qui appartenaient avant à l'Empire Austro-Hongrois — d'un Etat Indépendant Occidental Ukrainien. Cet événement fut réalisé à Lviv par les représentants mandatés de cette partie de la Nation Ukrainienne; se basant sur le droit des peuples de disposer d'eux-mêmes, ces représentants décidèrent de proclamer la République Démocratique Occidentale Ukrainienne. Les populations de la Galicie, de la Bukovine et de l'Ukraine Carpathique suivaient ainsi le chemin de l'Ukraine Orientale qui avait proclamé son indépendance à Kiev le 22 Janvier 1918 par la Rada Centrale Ukrainienne.

Ces deux faits historiques ont été bientôt couronnés par l'acte du 22 Janvier 1919, proclamé également à Kiev, capitale de l'Ukraine, où les représentants de tous les territoires Ukrainiens, réunis au Congrès Pan-Ukrainien proclamèrent l'unification de deux Etats Ukrainiens en une seule République Démocratique Ukrainienne, unifiée et indépendante.

Entouré de tous côtés par des ennemis, le jeune Etat Ukrainien, non consolidé, tomba bientôt sous le joug étranger, malgré une résistance acharnée qui dura plusieurs années. La Moscovie bolchéviste l'attaqua du Nord, les restes des armées tzaristes poussaient du Sud, la Pologne, nouvellement restaurée, et la Roumanie avançaient de l'Ouest. A cette époque, l'Entente victorieuse dans la première guerre mondiale, apporta son soutien non à la jeune République Ukrainienne dans sa lutte contre l'ennemi du monde civilisé — Moscou communiste, — mais, au contraire, secourut les forces qui s'acharnaient à subjuguier l'Ukraine.

Aujourd'hui le monde paie chèrement cette faute capitale. La Pologne et la Roumanie se trouvent, comme jadis l'Ukraine, sous le joug moscovite. Les Puissances Occidentales, encore mal guéries des blessures de la deuxième guerre mondiale, sont obligées, dans leurs propres pays, de lutter contre la cinquième colonne moscovite et en même temps procéder à un réarmement pour défendre la liberté et l'ordre devant la menace de l'impérialisme moscovite.

S'inclinant humblement devant la mémoire des héros du 1er Novembre, en face des événements qui s'approchent, au nom de la Nation Ukrainienne, le Comité Exécutif du Conseil National Ukrainien, déclare :

— Nous sommes conscients que seule une entente, basée sur l'égalité et le droit d'indépendance, entre les peuples de l'Europe Orientale et Centrale et d'Asie, asservis par Moscou, peut leur assurer la liberté acquise au cours de la révolution de 1917 après la première guerre mondiale.

— Nous sommes conscients que seul un front unique de ces peuples avec les nations libres de l'Europe Occidentale et d'Amérique peut arrêter, une fois pour toutes, l'offensive de l'impérialisme moscovite.

Les Ukrainiens n'ont aucune prétention sur des territoires de ses voisins et sont prêts pour cette collaboration amicale et nécessaire et pour la lutte pour la liberté. Mais les Ukrainiens désirent la même réciprocité de la part des autres peuples, en particulier de la part de ses voisins.

L'UKRAINE OCCIDENTALE — C'EST LA PARTIE INTEGRALE DE L'ETAT-UKRAINIEN UNIFIE.

Le souvenir de l'anniversaire glorieux du 1er Novembre unit tous les Ukrainiens, tant dans le pays même qu'en exil, dans un sentiment com-

mun. Que dans ce sentiment se forge aussi la même décision commune :

— renforcer et approfondir l'unité spirituelle pan-ukrainienne et détruire toutes les traces des séparations d'autant imposées à nous par les étrangers, pour former un front unique, solide et inébranlable, pour la défense de notre indépendance et de nos frontières nationales.

Vive la Nation Ukrainienne Libre.

Vive la République Ukrainienne, Indépendante et Unifiée.

**LE COMITE EXECUTIF
du Conseil National Ukrainien**

1948.

(Traduction non-officielle)

30-ті роковини 1-го Листопаду

1-го листопада минає 30 років з того дня, коли волею українського населення земель, що належали до австрійської держави, постала незалежна західньо - українська держава. Чином 1-го листопада 1918-го року, яким уповноважене представництво тих земель, спіраючися на право самовизначення народів, рішило проголосити Західньо - Українську Народню Республіку. Галичина, Буковина, Карпатська Україна пішли за Східньою Україною, що Четвертим Універсалом Центральної Ради в Києві 22-го січня 1918-го року, визнала себе самостійною і від нікого незалежною державою.

Ті два акти дістали незабаром своє остаточне завершення : — 22-го січня 1919-го року, в українській столиці — золотоверхім Києві — представники всіх земель України, зібрані на Трудовому Конгресі, проголосили об'єднання обидвох українських держав в одну Самостійну і Соборну Українську Народню Республіку.

Оточена з усіх боків ворогами, молода, неокріпла ще держава, — після кількох років героїчної оборони, — попала під чуже панування. З півночі сунула на неї большевицька Москва, з півдня рвали її недобитки царських армій, із заходу

напали нововідроджена Польща та Румунія. А рішальна тоді, переможна в першій світовій війні Антанта давала піддержку не молодій українській республіці в її боротьбі проти ворога цивілізації — комуністичної Москви, але навпаки допомагала силам, які підривали Україну.

Сьогодні світ дорого платить за свою велику помилку. Польща і Румунія знайшлися, як колись Україна, під московським пануванням. А західні держави, не загоївши ще ран другої світової війни, мусять у своїй власній хаті поборювати підлазку московської п'ятої колони і одночасно зброїтися для зборони власної свободи та власного порядку перед зазіханнями московського імперіялізму.

Схиляючи голову перед пам'яттю 1-го листопада, — і в обличчі великих подій, що надходять, **ВИКОННИЙ ОРГАН УНР** — іменем українського народу — заявляє :

— Ми свідомі того, що тільки згода між поневоленими Москвою народами східньої і середньої Європи та Азії, на основі рівноправності і державної незалежності, може повернути їм свободу, здобуту революцією після першої світової війни;

— Ми свідомі того, що тільки

спільний фронт тих народів з вільними державами західної Європи і Америки може спинити раз на завжди натиск московського імперіалізму.

Українці не ставлять ніяких домагань до чужих земель і готові до тієї конечної, дружньої співпраці і боротьби за свободу. Але українці вимагають такої ж постави і від інших народів, зокрема від своїх сусідів. **ЗАХІДНЯ УКРАЇНА — ЦЕ НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА СОБОРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.**

Пам'ять славних роковин 1-го листопада з'єднує всіх українців — на батьківщині і в чужині — одним спільним переживанням. Хай же

в його огні засталися також спільне рішення :

— зміцнити і поглибити всеукраїнську духову соборність і знищити всі сліди колишніх, чужинцями накиннутих нам поділів, на те, щоб одностайним фронтом стояти твердо і непохитно в обороні нашої державної незалежності і на сторожі наших національних меж.

Хай живе свободний український народ!

Хай живе Самостійна і Соборна Українська Республіка!

**ВИКОННИЙ ОРГАН
УКР. НАЦ. РАДИ**

Листопад, 1948.

ЛИСТОПАДОВІ ДНІ

*« Коли ви вмирали,
рев'їли гармати
і зорі вмикались сльозами ».*

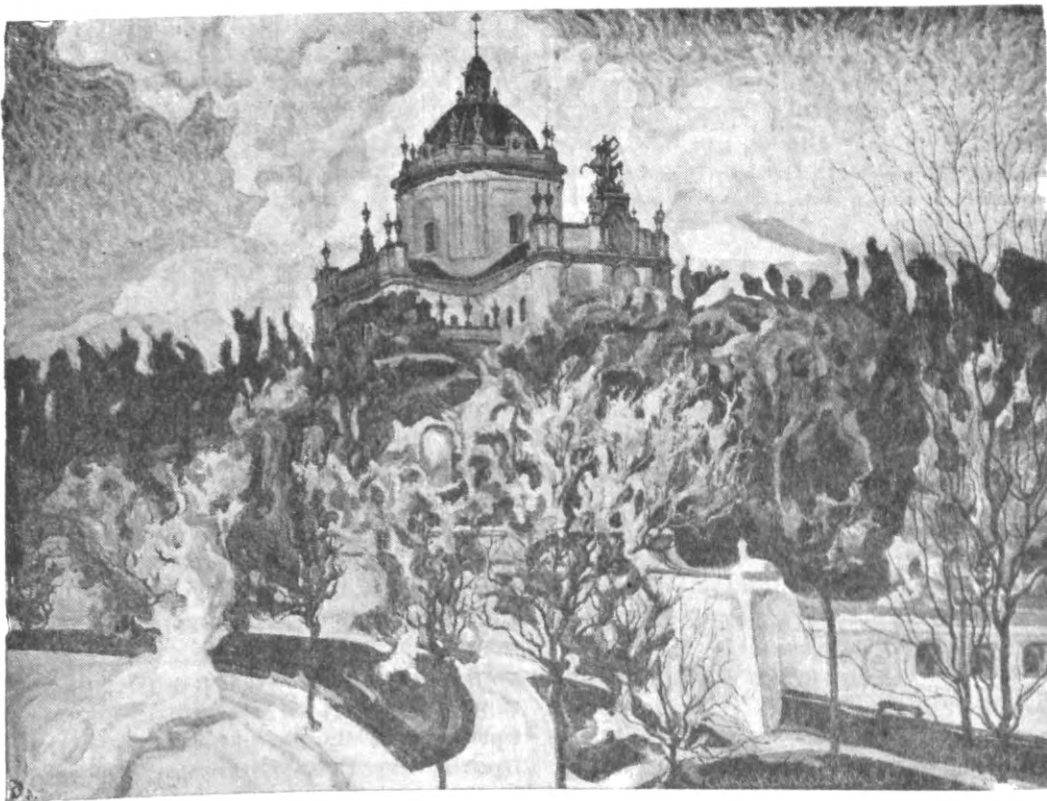
Пожевкле листя на паризьких пішоходах дивно вражає нашу емігрантську душу, воно навіває чимось рідним, чимось таким нам близьким. Помимо волі, а навіть проти волі, — бо з певним острахом згадуємо про це, — в уяві нашої виринають із забуття сірі осінні дні і пожевкле листя львівських каштанів. В уяві нашої виринають мрячні образи, коли ми в товаристві наших друзів стояли десь у кутку просвітанської домівки і з здержаним віддихом прислухались до слів бувшого старшини, що нам розказував про справжні « Листопадові дні ».

Ми чули, як ще недавно вірні австрійській короні « тирольці Сходу » проголосили свою українську державність і зо зброєю в руках перебрали владу своєї країни. Понад сто тисяч добровільців, людей, які пройшли всі фронти першої сві-

тової війни, станули до зброї і боролись, як тільки вміли. — Вони пройшли всю епопею визвольних змагань. Вони вписали в нашу історію такі сторінки, як героїчна Чортківська офензива. Ми не можемо забути картини, коли вояки — без сорочки, в подертому піджачку, босі, з крісом в руках, хоч і без набоїв — ішли вперед, щоб здобути хоч десяток куль: бо нічим було стріляти. Артилерія наша, що проти всіх законів військового діла висувалась перед фронтову лінію, вистрілювала останні набої.

Патріотизм впливався кризь вінці. Любов до рідних міст не дозволяла гарматчикам стріляти по них. — З бажання прогнати ворога з рідної землі і то зараз, траплявся нечуваний деінде рід дезертирства з запілля на фронт.

У висліді, як відомо, ми програли на цьому відтинку українських виз-

Катедрa Св. Юра у Львові

картина Ол. Новаківського

вельних змагань. — Але ці «Листопадові дні» залишили нам на майбутнє, крім величного спомину, ще й наявний доказ того, що для творення державного життя народу не досить лькальського патріотизму. — І не помилився один наш визначний історик, кажучи, що в час першої світової війни ми не були ще зрілі до творення держави і тому мали їх дві, а то й більше. — Акт 22-го січня 1919 р. формально об'єднав всю Україну. А похід на Київ освятив його спільно пролитою кров'ю. — На жаль це було запізно, і навіть об'єднаних сил уже не вистачало.

На протязі останнього десятиліття щораз рідше згадують листопадові роковини. Весь питомий тягар, все значення визвольних змагань концентрується на подіях з 22-го січня. Не забуваймо проте, що ці, так би мовити, галицькі змагання

обороняли західні кордони цілої України і давали змогу київському урядові всецільо присвятити свої сили боротьбі з північним сусідом. Не забуваймо, що це неспівмірне зусилля, яке зробила західна частина українського народу підчас визвольних змагань першої світової війни, є загально-українським добром, бо кожна краплина крові, пролита за Україну, є всенародним добром. «Листопадові дні» це вже свято кожного українця.

Стрілецька пісня подає нам, що зів'язало галичанам «сорок тисяч цвіт». Як ми нині хочемо чимнебудь виявити нашу подяку оцим берцям за велью, то перш за все віддаймо їм належне: вони борелися не за галицькі села і містечка, а за всю Україну, вони обороняли її західні кордони. Одним із перших, що збагнули всеукраїнський характер цих змагань, був. Гол. Отаман С. Пет-

люра; його найулюбленіша пісня, з якою теж і проводили його на вічний спочинок, це стрілецькі «Журавлі», — пісня, яка зродилася над свіжими могилами вояків західнього фронту. — Нині цілий українсь-

кий народ може бути гордий за тих, що створили листопадовий міт, що кров'ю своєю раз на все зафіксували західні кордони України.

яр

НА МІЖНАРОДНІ ТЕМИ

ПІРЕНЕІ ЧИ РЕЙН

Одним із найважливіших питань, яке останнім часом обговорюється й дискутується на Заході і в США — це питання про те, де треба робити оборонну лінію перед можливим советським наступом — на лінії Британські острови — Піренеї чи на лінії Гамбург-Рейн-Швайцарія.

Як відомо читачам із щоденної преси наради П'ятьох (Велика Британія, Франція, Бельгія, Голандія, Люксембург) по воєнних питаннях закінчилися утворенням спільного воєнного організму, на чолі якого став маршал Монтомері, а додано йому французьких й англійських генералів та адміралів. Ця, так би мовити, найвища воєнна рада розроблює деталі оборони західньої Європи, що-до участі всіх заінтересованих країн, можливостей їхніх зусиль, щодо поставки відповідної кількості дивізій і т. д.

Але одночасно постало питання — де робити оборонну лінію: на Піренеях чи на Рейні? Як виявляла преса англо-саксонських держав, теза Великої Британії та США спиралася більше на лінії Піренеїв, в той час, як франко-бельгійсько-голандська теза тримається лінії Рейну. І воно зрозуміло: ці держави не хочуть зазнати знову розкошів окупації, на цей раз, військами червоної Москви. Боязкість англосаксів підтверджується заявою ЦК французької компартії про те, що французький народ, мовляв, не буде воювати проти Советського Союзу, інакше кажучи, французькі кому-

ністи все зроблять, щоби пустити на терен Франції советські війська на випадок конфлікту. Але заява французьких комуністів — це одне, а бажання французького народу — це друге. Досі ще преса всіх країн дебатує це питання, остаточно вирішення якого очевидно буде залежати від внутрішньої стабілізації головним чином, у Франції, як також в Бельгії та Голандії. Однак, треба гадати, що французька теза про лінію Рейну переможе у майбутньому, бо знищення європейських країн аж до Піренеїв не до прийняття цим країнам, хоч би ціною і майбутнього їхнього визволення.

У цих дебатах не зайвим буде навести хоч би уривки із статті американського журналіста Едгара Анселя Маурера, який обстоює французьку тезу — себ-то оборонну лінію на Рейні.

«Щоб примусити французький народ, — пише він, — погодитися, хоч би і з філософським стоїцизмом, на той воєнний план, який таїть в собі майже абсолютну певність, що східні війська окупують їхню країну, то воєнним французьким знавцем треба було б переконати своїх компатріотів в тому, що Західній Союз, навіть підтриманий Америкою є нездатним забезпечити оборону Франції.

Отож найвище поставлені французькі знавці думають, що всякі тенденції що-до захисту Європи на лінії Англія-Іспанія потягне за собою швидку втрату і цих двох країн, а з ними і цілої Європи. Це вони

мені сказали і я певний, що вони так поставили справу і перед своїми військовими колегами чужинцями. Згідно з їхньою думкою треба почати оборону Європи на Рейні. Вони вважають, що цю оборонну лінію можна цілком утримати менше, ніж 30-ма дивізіями доти, аж поки атомна американська зброя зможе відвернути напрям розвитку подій в користь Заходу. Але, що є найважливішим, це їхнє переконання в тому, що Західний Союз, підтриманий Америкою, зможе за кілька місяців мати досить дивізій для того, щоб обсадити Рейн. Французькі знавці мали враження, що генерал Альберт Ве-

демайєр, підчас свого побуту в Парижі цього літа, ніби поділяв їхню думку.

«...Французи твердо стоять на своїй позиції, що аліанти мусять обороняти Рейн або зовсім відмовитися від спільного оборонного плану. Вільно є Вашингтону та Лондону вупиратися на своєму плані оборони на лінії Англія-Іспанія. В цьому випадку вони змушені будуть відмовитися від опори на Францію і очевидно на Бельгію та Голандію».

Не претендуємо бути пророком, але ми певні, що теза лінії Рейну переможе.

СПРАВА БЕРЛІНУ

— Читачам вже відомо з щоденної преси — цілий перебіг Берлінської справи в ООН. Західні держави, вважаючи блокаду Берліну, як акт насильства і як загрозу для світового миру, рішили поставити це питання на розгляд в Раді Безпеки. У ноті, що її Західні держави передали 30-го вересня ц. р. генеральному секретареві ООН п. Трігве Лі говориться, що СРСР блокадою Берліну порушив постанови Хартії ООН. Там підкреслено так само, що советська політика в Берліні не є наслідком технічних непорозумінь окупаційних держав, але виразним намаганням Москви при допомозі нелегальних і насильницьких засобів реалізувати свої політичні цілі. Оскаржено СРСР, що він намагається опанувати Берлін і влучити його до советської зони Німеччини і тому саме він примінив такі засоби, як виголодження берлінського населення.

Після відбутих вже кількох засідань Ради Безпеки, після довгих пересправ кулуарного характеру, справу поладження Берлінського конфлікту, доручено було т. зв. «комісії нейтральних», на чолі з

аргентинським представником Брамундія. Ця комісія висунула була ось такі побажання для прийняття Радою Безпеки: — відкликання всіх обмежень щодо транспорту, комунікації й торгівлі, прийнятих окупаційними владами поміж відповідними зонами чи то в Берліні чи деінде, — скликання конференції чотирьох військових губернаторів в Берліні, одночасно із зняттям усіх цих обмежень, для обговорення уніфікації грошової у бувшій столиці Німеччини на базі східної марки, — і нарешті заклик до ради міністрів закордонних справ, щоби вона зібралася для відновлення переговорів що-до загальної проблеми цілої Німеччини.

Висунення нейтральними державами такої пропозиції створило було певну атмосферу відпруження. А це допомогло Західнім державам показати світовій opinio всю дволичність та забріханність советської політики та їхнє небажання мирного співжиття з іншими народами.

Бо ж делегат СРСР — Вишинський — висував у своїх промовах твердження, що Рада Безпеки не має права розглядати берлінського

питання, бо це належить в першу чергу компетенції ради міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, а крім цього — на його думку — не можна розглядати справи Берліну, не розглядаючи рівночасно справи цілої Німеччини.

Згадана «комісія нейтральних», себ-то представники Аргентини, Колумбії, Сирії, Бельгії, Канади й Китаю, вишукали вищенаведену формулу, яку і запропонували Советам. Як відомо Совети її відкинули і справа Берліну застрягла знову.

Були чутки, що Совети задумують в найближчому часі вивести свої війська з Берліну і з советської зони Німеччини і запропонувати зробити те саме і західним державам відповідно до західних окупаційних зон. Це був би «великодушний» крок у «мирному» полагожденні берлінського і взагалі німецького питання, а рівночасно підступна відплата західним державам за поставлення справи Берліну перед Радою Безпеки. Одночасно це була і своє-

рідна провокація для опінії, мовляв, Совети «мирлюбиві». Ця чутка має своє підтвердження в тому, що до Берліну прибув німецький генерал фон-Зайдліц, який був головою «Комітету вільної Німеччини» в Сове-тах разом з іншими полоненими-німцями. Ніби ген. фон Зайдліц прибув до Берліну для організації німецької поліції в советській зоні. Але гра Советів що далі, то стає яснішою для всіх і в ООН советської лінії тримаються лише советські сателіти. Опінія цілого культурного світу набирає ще-далі, то вразніших і гострих форм щодо Кремля, але для того, щоб ця опінія мала під собою довготривалу підставу потрібний час. Тому то особливо англосакси, які могли б давно зробити належні висновки, хоч би тільки з Берлінської справи, не упускають ніякої можливості для спроби мирного, а не всенного розрішення давно вже утвороного конфліктного стану.

М. АНТУСЬ

Повчальні рядки

Не рідко можна спостерегти серед українського громадянства, як також і на сторінках української преси, різні сперечання про політику Великої Британії, про її методи, про її завдання. Нам видається, що найкращою, а разом з тим і найавторитетнішою відповіддю на це питання служитиме уривок із спогадів відомого англійського діяча і

політика Уінстона Черчіля, взятий з його книжки виданій в 1947 р. під заголовком «Спогади про другу світову війну» (Розділ XII. «Пам'ять миром і війною». 1936-1937 р. р.).

З огляду на ясність зачепленого питання і подекуди і на живу актуальність авторських спостережень, подаємо ці уривки в перекладі :

«Врешті тут треба викласти головні напрямні європейської політики Вел. Британії, якими я керувався протягом довгих років і яким я вірно служив. Я гадаю, що я означу їх найкраще в той спосіб, що повторю ті самі слова, якими я їх визначив ще в березні 1936 р., коли члени комісії закордонних справ консервативної партії запросили мене при-
вотно висловити мої думки.

Протягом чотирьох століть закордонна політика Вел. Британії полягала в тому, щоб противитися якій-будь державі, що є найсильніша, найагресивніша і найбільш панівна на континенті, і зокрема перешкодити, щоб Голандія та Бельгія

не підпали під панування тої держави.. Взнявши цю лінію через призму історії, ці чотири століття постійного спротиву з тою ж однакою метою, — проз стільки змін назв, фактів, ситуацій чи обставин, ці чотири століття укладаються так логічно і так беззаперечно у найвизначніші здобутки, що їх могли б дати цілі раси, нації, держави чи народи. Але що є ще більш видатним, то це те, що при всяких обставинах Вел. Британія завжди вибирала найтяжчий шлях. Ставлячи чоло проти Пилипа II-го Еспанського чи проти Людовика XIV-го, в часи Вільгельма III-го і Мальборо, чи то проти Наполеона чи проти Вільгельма II-го,

— було б дуже легко — і у всякому разі дуже спокусливо — пристати на бік найсильнішого та розділити з ним здобутки його завойовань. Одначе, навпаки, ми вибирали постійно найтрудніші шляхи, роблючи союзи з менш сильними, формуючи з ними коаліції, з метою здобути перемогу над тираном, що мілітарно запанував на континенті який би той тиран не був і яким би народом він не керував. Таким чином ми зберегли свободу Європи, ми сприяли зростові народів у всій їхній живучій різноманітності. І переживши чотири величезні змагання, ми вийшли з них, збільшивши нашу репутацію, розширивши нашу імперію, а незалежність Голандії та Бельгії кожною разу була забезпечена. Такою є надзвичайна й інстинктивна традиція закордонної британської політики. Всі наші засади ще сьогодні спираються на цій традиції. Я не бачу нічого такого, що могло б обмежити чи зменшити дух справедливості, мудрості, хоробрості і обережності, які були властиві нашим предкам. В тому, що спало на долю людській натурі, я не бачу нічого такого, що могло б скомпromітувати хоч би у найменшій мірі вартість висновків наших предків. Так само, в царині військовій, політичній, економічній чи науковій я не бачу нічого такого, щоб давало нам право думати, що ми сьогодні менше здатні чи ми не повинні, або не спроможні йти тимиз шляхами. Як що я беру сміливість поставити перед вами цю загальну засаду, то це тому, що мені здається, що, оскільки її буде прийнято за базу, то решта видається дуже простою.

Зауважте, що британська політика не завдає собі труда знати, хто є тим народом, який має охоту панувати над Європою. Не йдеться про те, чи то буде Іспанія, чи французька монархія, чи французька імперія, чи германська імперія чи гітлерівський режим. Нашій політиці зовсім не є важливо, які і народи і хто їхні вожді, єдине, що нас інтресує — це знати, — хто є найсильнішим, яким би він не був, тираном чи хто готується ним стати. Тому нам нема чого боятися, що нас будуть обвинувачувати в тому, що ми франкофіли чи германофіли? При протилежних обставинах ми будемо в однаковій мірі германофілами й франкофобами. Це є закон нашої національної політики, згідно з яким ми живемо, а не простий політичний крок, диктований випадковими обставинами, симпатіями чи антипатіями, або якими будь іншими почуттями.

Тому постає питання означити, яка є сьогодні найсильніша європейська держава, власне хто намагається накласти своє панування у небезпечний і деспотичний спосіб. Зараз у цьому році, і напевно ще й підчас частини 1937 року,

французька армія найсильніша в Європі. Але ніхто не боїться Франції. Кожний знає, що Франція бажає, аби її залишили в спокої і що в данному випадку вона посідає звичайні засоби оборони. Цілий світ знає також, що французи є пацифістами і що над ними тяжить почуття небезпеки. Вони одночасно хоробрі, здецидовані, прив'язані до ідеї миру, але їх гризе непевність. Вони являють з себе ліберальну націю, що має вільно обрані парламентарні інституції.

Німеччина ж, з свого боку, не боїться нікого. Вона озброюється і то таким темпом, що її історія подібного ще не знає. Нею керує жменька триумфуючих авантюристів. Гріш у них — рідка річ, невдоволення зростає під деспотичним режимом їхніх керівників. Дуже скоро прийде час, коли їм треба буде вибирати поміж економічно-фінансовим крахом, чи навіть і революцією, і війною, яка не матиме іншої мети, а у випадку перемоги не матиме іншого результату, як тільки тотальна германізація Європи під керівництвом нацистів. Мені видається, що виривають старі обставини і що в наслідок того, наш національний рятунок вимагає ще раз щоб ми об'єднали європейські сили з метою тримати у респекті, спинити, а коли буде треба, то й знищити німецькі почини до панування. Бо повірьте мені, що коли б якась інша сила, скажімо, Іспанія, Людовик XIV-ий, Наполеон чи кайзер Вільгельм II-й, за нашою допомогою стала б паном Європи, то та сила на другий день своєї перемоги намагалася б нас стиснути, зробити з нас незначну націю і довести нас до загибелі. Зепевнити збереження й стійкість британської імперії, як також і велич цього острова — ось яка мета повинна стати нашим першим завданням і ми не повинні колесати себе якимось ілюзорним видовищем ідеального світу, ілюзією, яка тільки дозволить іншим силам, і то найгіршим, стати на наше місце, запевнюючи собі керівництво світом у майбутньому.

Отож у цих обставинах являється капітальним елементом ота широка концепція і така важлива організація, як Ліга Націй. З практичного боку Ліга Націй є концепцією британською, вона чудово гармонізується з ідеями і чинами нашої історії. Вона також в повній гармонії з тими концепціями, які нами керували, з принципами справедливості і несправедливості і з засадами миру оснований на боротьбі проти головного напасника. Ми хочемо, щоб запанувала справедливість і свобода поміж народами і в самих народах, і це власне для того, а не за що інше, трудилися, билися й перемогли ті, які колись збудували нашу славу, нашу цивілізацію і нашу велич. Британський народ завжди мріяв про те, щоб постала ера

міжнародної законності, в умовах якої всі непогодження могли б бути залагодженими шляхом терпеливих дискусій, але завжди в дусі законності і справедливості. Не можна недоцінювати впливу такого ідеалу на модерну британську демократію. Ніхто не знає, яким чином ці зерна посіяні були вітрами віків у серцях наших працюючих верств. Вони, ці зерна, зросли, ростуть, і то так міцно, як і любов цих людей до свободи, і ми не можемо знецінювати їх, бо вони є квінтесенцією генія нашого острова. Тому ми вважаємо, що розвиваючи і скріплюючи Лігу Націй, ми однайдемо найпевніший спосіб забезпечити нашу країну і разом з тим утримати ті великі світові принципи, з якими наші власні інтереси так часто знаходилися у природному погодженню.

Ось мої три головні висновки :

1. Ми мусимо протиставитися кожному можливому претендентові на панування чи на напад. 2. Німеччина під сучасним режимом нацистів з її незвичайним озброєнням, так швидко розвиненим, втілює в собі саме цього претендента. 3. Ліга Націй об'єднує багато країн і наш народ так само входить у склад тої ж Ліги Націй. Наша ж участь в ній активна й чинна для протиставлення згаданому напасникові. Я дозволяю собі представити ці три пропозиції на ваш розгляд. Решта — логічно з того випливає.

Завжди легшим є винайти й проголосити загальні принципи, аніж перевести їх у життя. Зокрема ми мусимо мати на увазі наш справжній союз з Францією. Це зовсім не означає, що ми мусимо плекати почуття ворожості до Німеччини. Нашим обов'язком і в наших інтересах — тримати найнижчу температуру поміж цими двома країнами. В цьому відношенню ми не матимемо жадних труднощів відносно Франції. Так само, як і ми, ця парламентарна демократія має великі упередження проти війни, і так само, як ми, вона значно спізнилася у приготуванню своєї оборони. Тому я

стверджую, що ми повинні уважати наш союз із Францією за основний. Всю решту мусимо уважати за другорядне, саме зараз, коли вдарила година рішень і небезпеки. Ті ж, які мають солідні доктрини і міцно вкорінені переконання, що випливають з тих доктрин, будуть у кращому становищі перед поривами бурі і життєвих несподіванок, ніж ті короткозорі люди, які піддаються природнім відрухам і які вступаються перед впливом того, що вони прочитають в щоденній пресі. Перше, що треба зробити, це — усвідомити те, що ми хочемо. Що-до мене особисто, то я є прихильником озброєння Ліги всіх народів, або всіх тих, кого можна було б об'єднати проти можливого напасника під проводом Вел. Британії та Франції. Не втрачати нічого з того, що є в наших спроможностях з метою поставити на ноги цей великий міжнародний організм. Як що це завдання виявиться понад наші сили, або слабодухість одних чи зла воля інших спричиняться до фіяско цього завдання, то по крайній мірі постараймося бути певними, що Франція та Вел. Британія, ці два величні народи Європи, будуть в стані зустріти чолом будь яку грозу, із доброю і твердою надією дібратися до портового пристанку, і на цей раз, живими і здоровими».

Після цього викладу, який стосується становища у 1936 році, автор його додає нині від себе наступні слова :

«Як що ми долучимо Сполучені Штати Америки до Великої Британії й Франції, якщо ми змінимо назву можливого напасника, як-що ми замінимо Лігу Націй Організацією Об'єднаних Націй, а замість Ляманшу підставимо Атлантийський океан, та Європу замінимо цілим світом, — то вище наведені міркування можуть знайти, може, практичне прикладення і сьогодні».

Нам нічого не лишається додавати до висновків видатного політика. Вони ясні, як день.

Б. С.

Галина ЛАЩЕНКО

СТУК

(З совєтського побуту)

У великім помешканні сутеніло. Довгий передпояс в сутінках став ще похмурніший, і серед багатьох дверей і поворотів здавався заплутаним лабіринтом. В кухні озноблена печі поралась бабуся, а Фрося, мешканка кімнати на розі, колола тріски. Фросю покинув чоловік, і вона служила кондукторкою. З однієї

кімнати чути було нервову суперечку бухгалтера з жінкою, що мешкала з двома підростаючими чадами. За стіною плакала хвора дівчина і коли вона переставала плакати, було чути лише суперечку подружжя. В довгій кімнаті з кавалками розбитого віконного скла, обережно заліпленого папером, біля сто-

лу креслив старенький інженер, а його дружина приправляла вечерю на примусі, що шумів. Під цей гармідер студент технологічного Інституту, що займав комірку з вузьким віконцем у двір, пробував готуватись до іспиту, затуляв вуха і при сильних вибухах плачу хворої дівчинки, нерви його збиралися в жмут, як від болю.

В передпокою цілком стемніло, а в кімнатах почало несміливо запалюватись світло. І здавалось, що це було не помешкання з шости кімнат, колись однієї родини, а корабель з каютами.

На дворі дихала повна пахошів розквітлх рослин весняна ніч. Але в душах людей був страх. Вони поховалися в свої нори і хотіли лише одного: як би непоміченими прожити й цю весняну ніч.

Бабуся вже спала в своїй кімнаті. Фрося на кухні доїдала рештки вечері. Хвора дівчинка перестала плакати. Тільки студент ще вчився, а інженер креслив, зігнувшись над столом.

Раптом на сходах почувся шум. Бухгалтер висунув шию зпід ковдри й прислухався... Шум наблизився... Тоді він не витримав і штовхнув сплячу жінку. На чолі його виступив піт.

— Що? Що сталося? — протираля вона заспані очі. Тепер і студент почув шум і теж напружено прислухався... І інженер перестав креслити й глянув на жінку.

— Чувш?

Мати хворої дівчинки відчинила двері до передпокою. Її великі очі наче хотіли навскрізь переглянути темряву. Рука намацувала вгнмкач електричного світла.

Шум наблизився... Зразу відкривалось до передпокою кілька дверей.

— Що це є? Що це? — безпомічно питав інженер. Ніхто не відповідав

йому. Шум на сходах завмер, але потім щось загримало ще сильніше. Серед нічної темряви почувся жіночий крик. Деся бухали в двері. «За ким прийшли? Кого відведуть? Чи прийдуть сюди?» була одна думка у всіх.

— Треба щось робити! заметушився бухгалтер. Він був в нічній білизні, босий, але не помічав цього. Інженер нервово складав папери. Він сам не знав, чому так робив, мабуть від нажитої звички все від усіх ховати. Потім розглянувся по кімнаті й усе це наспіх сунув у піч. Бабуся, забувшись, почала всіх навколо хрестити. В їх двері застукано. Всі завмерли. Застукано знову, ще сильніше. Фрося штовхнула бухгалтера.

— Ідіть ви! Відчиніть! — Той дико на неї подивився й чкурнув у протилежний кінець передпокою, на чорний хід.

— Міша! бігла за ним жінка, — вони можуть бути й там!

В двері з новою силою забухали. Мати хворої дівчинки билась на підлозі в істериці, а дівчинка в гарячці, вся розпалена, злізла з ліжка й над нею стояла. Студент пішов до своєї комірки, ліг й... прислухався. Фрося увійшла до його комірки й завмерла. Серед темряви чути було тільки дихання деох істот. В двері бухали, але ніхто не йшов відчиняти.

— Я піду, сказав нарешті інженер і крадькома почав наближатися до дверей.

— Шурочко, стривай! — кликала його жінка. Застукали засови, а вони з німим стогомом закрили долонями обличчя...

Двері з шумом відчинились. За дверима була задихана сусідка з найнищого поверху.

— Скорше! Поможіть!.. Ніхто не відчиняє! Мавра помирає!

У всіх, хто причаївся за дверима кімнати, відлягло від серця.

«Слава Богу! Тільки й всього!»

Читайте книжку

Ціна 100 фр.

МІКОЛИ КОСТОМАРОВА

**« КНИГИ БІТІЯ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ »**

Редакція, передмова й примітки
І. Борщака

З портретом М. Костомарова

*Кожний українець мусить прочитати цю
декларацію прав України сперед сто років.*

Видавництво «Громада»

Просимо вносити ПЕРЕДПЛАТУ за

«ГРОМАДУ»

на CC PARIS 565800

квартально 150 фр.

піврічно 270 фр.

на рік 500 фр.

3 Сове́тської преси

З новим навчальним роком в УРСР розпочало працювати 29.490 шкіл, в яких вчиться біля 6 мільйонів дітей, — 578 технікумів, в яких навчається коло 190.500 юнаків і дівчат, 160 ВУЗ'ів, в яких налічується 150.000 студентів. В самому Києві є 123 школи, в яких навчається понад 100.000 дітей.

* * *

У зв'язку з початком нового шкільного року в пресі друкують репортажі про перший день навчання. Ось — наприклад, як це відкриття відбулося в 21-ій хлоп'ячій середній школі в Києві («Радянська Україна» з 2. 9. 48 р.) :

«...Світлий клас. У розчинені вікна доноситься відгомін міста. На столі учительки — вперше розкритий перед класом буквар і розкішні букети квітів. Учителька Марія Микитівна Волковицька починає урок (!?). Вона розповідає дітям про їх обов'язки в школі, про більшовицьку партію і радянський уряд, про їх великі турботи про учнів. І коли вона запитує учнів, хто найбільше піклується про дітей, всі вони хором відповідають :

— Сталін!»

Яка поезія! Буквар і квіти! Обов'язки, партія, радянський уряд! І це для дітей, які починають вивчати лише читати й писати! А потім, яка патріотична більшовицька відповідь : — Сталін! При цьому ентузіязмі дітей, ясно, що, коли б учителька запитала дітей : «А хто піклується про ваших батьків?» , то діти напевно так само хором і так само з захопленням відповіли б : НКВД!

* * *

Та ж сама газета запевняє, що в Київській 33 жіночій школі «учнів завчасно забезпечено зошитами, олівцями, перами...» А у Дніпропетровську : «всі учні забезпечені необхідним приладдям». Очевидно газета ставить нас до своїх читачів так, як до маленьких учнів. А чим же діти в школах повинні бути забезпечені? Адже ж не цвяхами, не парашутами й не картами до гри в бридж!

Знов таки та сама газета містить допис з Миколаєва під заголовком «Чому в Миколаєві зривається будівництво жител». Замітка зовсім не пасує до ентузіастичних дописів про відкриття шкільного року. Справді бо :

«Будівництво в значній мірі гальмується внаслідок неохайно складе-

них проектів. Так, наприклад, у будинку по вулиці Великій Морській ч. 49 забули передбачити... кладку димарів».

От тобі і раз! А куди ж дим буде виходити? Навіть гурони чи ірокези, оті індіанські племена, що жили й живуть ще в шатрах, і ті передбачили дірки у горі, щоб дим виходив, а тут в країні геніяльного Сталіна, що все передбачує, не передбачили димарів.

Далі ще краще :

«В Області не дбають про розширення місцевих підприємств будівельних матеріалів. Замість цього почали довозити деякі будівельні матеріали з інших областей. Бутове і штучне каміння завозять на відділь 780 кілометрів, а вапно на віддаль 1.200 кілометрів. Тимчасом, якщо організувати видобуток усіх будівельних матеріалів на місці, можна зекономити 6 мільйонів карб.»

Це вже підриває всякий ентузіязм. Якщо каміння і вапно до Миколаєва везуть із місцевостей на віддалі у тисячі кілометрів, то певне олівці та пера для Київських шкіл везуть з Чити чи Челябінська. Щоб, значить, був рух, була шамотня, «більшовицька організація»! І над тим всім чатує зорке око всемогутнього опікуна — Сталіна! Яка поезія!

* * *

В повному дезакорді знаходяться й інші справи, більше прозаїчні, «Радянська Україна» ч. 212 з 7. 9. 48 р. містить допис про стан сівби в Кам'янець-Подільській області :

«Більшість колгоспів і МТС області недопустимо відстали з підготовкою до осінньої сівби і з самою сівбою... Строк минув, а на 1 вересня завдання виконано трохи більше, ніж наполовину. Жаден район не закінчив оранки... За два тижні посіяно 32,4 відс. до плану... Не зважаючи на те, що область одержала багато нових машин, використовуються вони незадовільно. Продуктивність тракторів дуже низька... В ряді колгоспів немає більшовицької боротьби (!) за суворе додержання вимог агротехніки... Тільки 30 відсотків потрібного насіння обмінено на сортове...»

І як же можна погодити ці факти з телеграмою - запевненням «губернатора» Хрущова до Сталіна, надрукованій в «Радянській Україні» (з 5. 9. 48 р. ч. 211) про те, що

«колгоспники і колгоспниці, працівники МТС і радгоспів, спеціалісти і всі працівники сільського господарства України вже тепер розгортають боротьбу за високий урожай в 1949 р. Колгоспи і радгоспи Республіки проведуть сівбу озимих в кращі строки і на високому агротехнічному рівні забезпечать виконання плану підняття зябу і тим самим закладуть міцний фундамент високого врожаю наступного року».

А ми спитаємо : де ж правда? Чи в словах кореспондента з Кам'янець - Подільської області, чи в запевненні сатрапа Хрущова, що «всі плани виконано»? Треба гадати, що проза кореспондента правдивіша від поезії Хрущова.

* * *

В СРСР тепер є сильна тенденція виявляти, що мічуринське агрономічне вчення є краще і в практиці приносить більше користі, ніж якесь інше — буржуазне, «лженаукове»: вейсменістсько-меліоративське.

«Літературная Газета» за 22 вересня ц. р. ч. 76 подає конкретний доказ цього:

«ще не закінчився збір хмелю, а по колгоспах житомирської області уже пронеслася вістка про замінний успіх бригадира сільськ. - господарської артілі ім. «XVIII-го партз'їзду» — Марії Нестерчук. Актом зафіксований, досягнутий нею урожай молодих посадок хмелю дав по 14,5 цент. з гектару. Цей результат перевищує всі відомі цифри урожаїв першого року в Німеччині, ЗДА, Франції, Австрії, Австралії.»

А як добилася колгоспниця Нестерчук такого успіху?

«...колгоспниця, — пише газета далі, — дізнавшись про праці І. В. Мічуріна і Т. Д. Лисенко, сміло примінила мічуринське вчення у своїй щоденній роботі».

І на закінчення :

«Успіх, досягнений тов. Нестерчук, ще раз свідчить про те, що може дати співз'єднання мічуринської науки з колгоспною практикою».

Браво! Таки, значить, «перегнали» не тільки буржуазну Європу, але й Америку а з нею і Австралію! Тепер зрозуміло, що не тільки у галузі хмелю приміняють Совети мічуринське вчення, але і в галузі «славословія» і возвеличення «геніального батька народів» Джуґашвілі-Сталіна, возвеличення, яке росте стахановськими темпами на всіх просторах «необ'ятного» СРСР...

* * *

Відповідно до указу президії Верховної Ради СРСР з 16 вересня 1947 р. про одержання високої продуктивності тваринництва при виконанні колгоспом обов'язкових поставок сільс.-господ. продуктів і плану розвитку тваринництва всіх категорій худоби — тепер слідують нагороди «передовиків-героїв» і опублікування їхніх імен в пресі. В останньому часі цьому присвячується на шпальтах газет багато місця.

Ось кілька прикладів нагороджених указом президії Верховної Ради СРСР з дати 2 вересня ц. р.

Савченко Марії Харитонівній, доярці колгоспу «Червона Зоря», Лебединського району, сумської області — присвоєно звання «героя соціалістичної праці» і вручено орден Леніна та золоту медалью «Серп і Молот» за те, що вона одержала від 8 корів по 5.810 кг. молока з вмістом 231 кг. молочного жиру в середньому від корови на рік.

Орденем Леніна нагороджено Баган Ульяну Максимівну — свинарку колгоспу «Політвідділ», Великобагачанського району, подільської області, яка виростила від 7-ми свиноматок у середньому на свиноматку по 22 племінних поросяти до 4-х місячного віку, з них еліти 10 голів і першого класу 9 голів. Як видно, як що математика не підводить, із 152 поросят лише 10 доросло до «еліти», а 9 — до першої класи. А решта — 142 так і zostалися «невігласами»? чи просто подошли від ентузіазму чи напруження «перегнати»? Ну, це між іншим!

Орденем Трудового Прапора нагороджено Когана Абрама Берковича, завідувачого фермою колгоспу ім. Кагановича, київсько-святошинського району, київської області, який одержав від 32-х корів по 3.719 кг. молока з вмістом 138 кг. молочного жиру в середньому від корови на рік. Видно, що Коган Абрам «підкачав», бо відстав від Марії Савченко.

Теж орденем Трудового Червоного Прапора нагороджено Скорозвон Марину Пантелеївну — свинарку колгоспу «Крив-буд», криворізького району, дніпропетровської області, яка виростила до відлучення від 7-ми свиноматок по 19 поросят у середньому на свиноматку за рік, при середній живій вазі в 2 місячному віці 16 кг. — І ця відстала від Ульяни Баган. Але справа не в тому.

Газета навмисно вже не зазначила, що, поминаючи особливу сталінську математику що-до обов'язків вирощення поросят чи добування молока, усі ці Савченки, Багани, Когани і Ко приміняли напевно «єдино-правдиве вчення» тов. Мічуріна, головною ідеєю якого є знане совське : «дайош!» А чи результати відповідають завданням чи ні, чи поро-

сята доживають до «еліти» чи ні, чи доярки доять лише руками, а може вже і ногами, — це ролі не грає. Цифри треба для пропаганди і для підгону інших, невідзначених медалями та орденами. Ось в чому секрет усіх цих повідомлень і самої теорії академіка Мічурина.

Бо коли вірити всім цим даним у пресі, то чому ж в совєтах бракує м'яса, молока, сала, масла? І чому у багатьох районах України є правдивий голод? Власне — чому?

* * *

«Радянська Україна» з 7-го вересня ц. р. ч. 212 подає, що відбувся V-ий пленум київського міського КП(б)У, який обговорив питання «про масово-політичну роботу і виховання агітаторів у мійкій партійній організації».

«Доповідач і промовці, — читаємо там, — що виступили в дебатах говорили про те, що міськом і райкоми КП(б)У і первинні парторганізації ще не добилися повного усунення зазначених у постанові ЦК КП(б)У від 29.VI.1948 р. великих хиб у керівництві масово-політичною роботою серед трудящих, — доборі, розстановці і вихованні агітаторів.

Учасники пленуму вказали на зовсім недостатнє залучення комуністів до агітаційної роботи, зокрема в ленінському районі, в якому лише 18 відсотків членів і кандидатів ВКП(б) є агітаторами, а в печерському і жовтневому 22-23 відсотків.

Пленум міському відзначив, що робота будинків культури, клубів, червоних кутків та інших культурно-освітніх установ міста продовжує відставати від зростаючих вимог і часто провадиться у відриві від завдань по достроковому виконанню плану після воєнної сталінської п'ятирічки».

Агов! Таке признание в совєтській пресі межує з катастрофою! Виявляється, що «план сталінської повоєнної п'ятирічки» зовсім не різниться від передвоєнних, бо таке ми чули і читали перед війною. Виходить, що справді «скільки вб'єш — стільки в'їдеш!». Як не комунізують совєти український народ, а він ніяк не хоче «просвіщатися» сталінською наукою. Все верне від неї. А агітаторів все меншає. Ясно, що тут і Мічуринські теорії не допомагають. Енкаведистські методи кращі, тому то кадри енкаведистів не зменшуються у «найдемократичнішій у світі державі», а навпаки збільшуються.

3 Широкого Світу

— Голова чехословацького уряду комуніст Запотоцький в промові до Празького Парламенту оголосив дальший план радикальної большевизації Чехословаччини і утворення з неї сімнадцятої совєтської республіки.

— Югославські партії на еміграції еаснували Спільний Комітет для боротьби за демократичний режим в Югославії.

— В російському Туркестані, а саме в Туркменії великий землетрус наробив багато шкоди і спричинив 6.000 ранених.

— В північній частині Атлантийського океану мають відбутися в листопаді ц. р. великі військові маневри американської флоти й авіації. Візьме участь 65 кораблів, 30 ескадр літаків і 31.000 старшин і вояків.

— Радіо-Москва розповсюдила чутку, що американці пристосовують норвезький аеродром коло Ставангера для приймання «летючих фортець».

— Уряд Сполучених Штатів визнав новим представником Латвії в Вашингтоні еміграційного латвійського дипломата

п. А. Дінбергса і цим зайвий раз потвердив, що він і далі продовжує не визнавати анексії Совєтським Союзом Прибалтійських Республік.

— Гітлер має бути формально засуджений Мюнхенським Трибуналом денацифікації, що таким чином сконфікує все майно фюрера, що дорівнює 200.000 марок плюс авторські права за книжку «Майн Кампф».

— Італійські соціалісти - більшовики висловилися проти позиції міністра закордонних справ Сфорци, щоб Італія військово належала до західного блоку.

— Совєтська місія в ізраїльській столиці Тель-Авів має у своєму складі 50 душ лише одних нафтових спеціалістів; ціла місія ніби складається більш як з тисячі членів, що мають завдання зруйнувати на близькому Сході англо-американські впливи і нафтову промисловість яка є їхньою підставою.

— Комінформ добився того, що застрайкували робітники уранієвих шахт бельгійського Конго, що працюють

для атомічної промисловості Сполучених Штатів.

— У Парижі вийшов 4-ий том Енциклопедичного Словника Інтернаціональної Дипломатичної Академії.

— Конгрес французького комуністичного робітничого синдикату, так званого Се-Же-Те, виніс резолюцію проти всякого нового ввозу чужинських робітників до Франції.

— Московська «Правда» заявила, що совєтська промисловість досягла довшинного рівня продукції.

— В наслідок економічної політики Москви на Карпатській Україні вибух голод і пошестя сипного тифу.

— Драма Лесі Українки «Лісова Пісня» має йти в перекладі фон Гінтера в Берлінському театрі.

— С. С. С. Р закупив значну кількість кінематографічних фільмів у Сполучених Штатах: це викликано безпрудністю совєтської продукції.

— Філіппінський уряд заборонив комуністичну партію.

— Поет П. Тичина звільнений від обов'язків міністра освіти Совєтської України.

— Коло Станіславова загинув від руки повстанців генерал совєтського Г.П.Х. Москоленков.

— Американський уряд закликає 10,000 бувших військових пілотів заступити тих їхніх товаришів, що в цей час кінчають свою службу в повітряній флотії, яка обслуговує постачання Берліну через повітряний коридор.

— Визначення виборців, що мають обрати нову французьку Раду Республіки (Сенат), дало такі результати :

комуністи	10,3 відс.
соціалісти	17,7 відс.
радикали	12,4 відс.
незалежні і селяни	21,3 відс.
де Голь	13,1 відс.
М. Р. П. (катол.) ...	9 відс.

— В 1938 році у Франції 74.000 шах-

тарів поверхні і 158.600 шахтарів глибини продукували 182.000 тонн вугілля денно; в 1948 році 101.000 шахтарів поверхні і 206.000 глибинних продукують лише 168.000 тонн денно. Поза тим продукція одиниці в 1948 році є супроти 1938 р. на 25 відсотків меншою.

— В серпні довів з Сполучених Штатів до СССР і сателітів дорівнявся 14 мільйонам доларів супроти 5,3 млн. в липні.

— В Парижі в Павільйоні Марсан відкрито виставку трьохсотліття приєднання Альзасу до Франції.

— М. Гофман, адміністратор плану Маршала заявив своє вдовolenня поступом європейської економічної співпраці.

— Ходять чутки про те, що в 1949 р. Сполучені Штати заклочать військовий союз з Канадою і з Західно-Європейським Союзом.

— Флота СССР числить біля 250 активних підводних човнів; з них певна частина бувші німецькі і італійські. Для поповнення старих одиниць будують 100 нових підводних човнів.

— Японський прем'єр Нішіда заявив, що американське військо з огляду на слабкість японської поліції мусить лишитися в Японії і після підписання миру.

— 100 єспанських молодих старшин мають вийхати для студій до Сполучених Штатів.

— Іракський уряд звільнив усіх урядовців жидівського походження, заборонив торгівлю жидівським купцям і арештував головного рабина.

— В 1944 році СССР мала 750.000 душ техніків і робітників в аеронавтичній індустрії і випустила 40.000 літаків. У 1948 році з огляду на великі зміни й удосконалення конструкції літаків СССР випускає лише 15.000 літаків, з них : 6.000 переслідувачів, 1.600 бомбовиків тяжких, 3.500 легких, 1.500 транспортерів, 3.000 різних.

Т-ВО Б. ВОЯКІВ АРМІЇ УНР У ФРАНЦІЇ **СЕКЦІЯ Б. ВОЯКІВ АРМІЇ УКРАЇНЦІВ ФРАНЦУЗЬКОГО ВІЙСЬКА**

ВЛАШТОВУЄ 31-го ГРУДНЯ 1948 РОКУ

ЗУСТРІЧ НОВОГО РОКУ

Б СА.П « SOCIÉTÉ SAVANTE », 8, RUE DANTON, PARIS VI.
(Métro : Odéon або St. Michel)

ПОЧАТОК О 21 ГОД.

КОНЦЕРТ — БАЛЬ — ДОБІРНИЙ БУФЕТ — РОЗВАГИ — ДЖАЗ

Запрошуємо всіх з родинами і знайомими.

ФРАНЦІЯ

З ЖИТТЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ГРОМАДИ ЕЛЬЗАС - ЛОТАРИНГІЇ

Нарешті після довгого очікування наша парафія у Вільрю мала можливість вітати у себе Архипресвитера Олександра Новицького, що з благословення Його Блаженства Митрополита Полікарпа прибув до Франції для несення духовної опіки православним українцям розкиданим по всіх закутках Франції.

Дня 26-го Вересня ц. р. в місцевості Оден-ле-Тіш в приміщенні протестантської церкви відбулося богослуження, на яке зібралися всі українці, що мешкають в тих околицях. Досить добре співав наспіх зорганізований хор під орудою досвідченого диригента п. Х. Сидоренка, учні якого сьогодні вже самостійно провадять хори. Виголошена о. архипресвитером проповідь на тему «Хто вірує — спасеться» і заклик не впадати у зневіру, плекати братерську любов і єднання усіх українців в боротьбі за ті святі ідеали, що мусять нас лучити і тут на чужині, зробила сильне враження на присутніх.

В кінці служби Божої, довідавшись від о. архипресвитера про діяльність Жіночого Допомогового Комітету при Українській Православній Церкві в Парижі, зложили на зорганізований Комітетом Дитячий Притулок в Руасі біля Парижу — 2. 364 франки.

Користаючи з нагоди перебування у Вільрю рідного душпастиря члени нашої парафії охрестили трое дітей. На заклик батька новохрещеного Святослава Глуханюка, присутні зібрали під час обіду 900 фр. на той же притулок.

На другий день 27-го вересня на місцевому кладовищі, де поховано вже багато членів нашої парафії, відбулася загальна панахида за спокій душ всіх спочилих і полеглих за волю України. Того ж дня відбулося зібрання усіх членів місцевої парафії, на якому було обговорено всі некучі справи задоволення релігійних потреб наших людей. Треба одзначити добре проведену працю теперішньої Управи Парафіяльної Ради УАПЦ в тій околиці на чолі з Головою Ради п. Житнім тв скарбником п. В. Калениченком, які, не зважаючи на відсутність свого душпастиря у тому районі, працю свою вели і парафію втримали.

Думаю, що буду виразником усіх парафій наших, коли при цій нагоді подякую нашій єпархіяльній Раді УАПЦ в

Парижі, а особливо Голові її п. інж. Созонтову за ті зусилля, що їх вони приклали в справі спровадження наших панотців до Франції.

Д. Р.

СВЯТО ПОКРОВИ У КОЗАКІВ САМОСТІЙНИКІВ

— Дня 17 жовтня ц. р. Союз Козаків Самостійників святкував день Покрови.

— В Укр. А. Православній Церкві була відправлена Панахида за спокій душ отаманів і козаків, що життя своє віддали за віру і козацтво. Потім було відправлено Молебен за здоров'я і добрий успіх всього козацтва.

— Опісля в приміщенні клубу «Громади» відбувся банкет в приватності чисельно зібраного козацтва і запрошених представників українців, поляків, естонців і ген. секретаря франц. Союзу комбантантів. Голова Союзу Козаків от. Білий не міг нажаліт прибути на свято; привіт від нього передала присутнім його дружина. В бадьорій атмосфері серед чисельних, повних надії промов свято протягнулось до пізніх годин.

НІМЕЧЧИНА

ТОРГОВЕЛЬНО-ПРОМИСЛОВА УНІЯ

Під такою назвою на загальних зборах в Штутгарті 11 і 17 вересня ц. р. створено нову станову організацію українських купців, промисловців і ремісників на еміграції.

Для росту українських підприємств на еміграції існування такої установи потрібне особливо тому, що торговельний розвиток наших поодиноких підприємців на еміграції залежить від їхньої станової організації значно більше, ніж в умовах самостійних держав. Члени головної управи переконані в тому, що існування Унії не тільки збільшить, і так велике число наших організацій, але конкретними фактами докаже свою життєздатність. Одним з прикладів нехай послужить участь членів Унії в осінньому інтернаціональному візцевому ринку у Франкфурті, де перший раз після війни будуть виставляти свої товари і закордонні фірми.

Здобуття відповідного місця нашої продукції і включення наших підприємців у процес світової торгівлі є кардинальним завданням Української Світової Торговельно-Промислової Унії.

Управа УСТІУ, що має тимчасовий осідок в Штутгарті, а контрольним і водночас дорадчим та репрезентативним органом є Торговельно - Промислова Рада. На голову Головної Управи вибрано п. Івана Купчика (Штутгарт), а на

голову президії Торговельно-Промислової Ради п. інж. Созонтова (Париж).

Заінтересовані особи (купці, промисловці і ремісники) повинні звертатися у всіх справах, а також за анкетними листками для прийняття в члени і інформаціями в справі статуту, на адресу :

M. S. SOZONTIV, 5, rue Gasnier Guy, Paris XXe.

Ів. КУПЧИК, Stuttgart N., Koenigstrasse 14 (Suedwesttextil). (-ець)

УТВОРЕННЯ «КНИГОЦЕНТРУ»

30. 9 ц. р. в Мюнхені в помешканні кооперативу «КОС» відбулося закінчення Установчих Зборів «Книгоцентру». На збори прибуло особисто 28 членів-основоположників, що заступали : ЦПВЕ, НТШ, три високі школи (УВУ, УТГІ, Богослов. Академія), Об'єднання Науковців, Об'єднання письменників дитячої літератури, 8 видавництв, 4 книгарні, 3 друкарні та 11 авторів і редакторів. Крім того, 4 книгарні і 3 особи з провінції надіслали поштою свої заяви вступу в члени-основоположники; отже, на зборах було заступлено 40 установ, фірм та осіб.

Збори після незначних змін прийняли запропонований Тимч. Управою статут (2 редакцію) та обрали керівні органи «Книгоцентру», а саме : Надзірну Раду, Управу «Книгоцентру» та Контрольну Комісію. На Голову Надзірної Ради обрано редактора Р. Ільницького («Час»), на голову Управи «Книгоцентру» — проф. Даманицького (УВУ, УТГІ).

В перерві були заложені п'ять секцій «Книгоцентру» : 1) «Авторів та їх об'єднань», що її заложили 5 установ та 11 осіб, — разом 16; 2) «Редакторів, рецензентів та критиків» — 3 установи, 1 об'єднання письменників, 8 осіб, — разом 12, 3) «Видавництв» — 3 установи, 9 видавництв, 3 особи, — разом 15 осіб; 4) «Друкарень» — 3 друкарні; 5) «Книготорговель» — 8 книгарень.

Установчі Збори винесли низку рішень. Зокрема, рішення проголосити місяць жовтень «місяцем української книги», допомогати влаштуванню по таборах тижнів і днів української книги, влаштуванню виставок укр. книги, організувати місцеві Відділи «Книгоцентру» та приєднувати до нього нових членів. В плані праці є видання масового інформаційного журналу «Рідна Книга» та систематичних каталогів укр. видань на еміграції; в дальшому — організація «Інституту Укр. Книги», що мав би студіювати не лише тематику, мову та оформлення укр. книги, але і її економіку, попит на книгу тощо.

Видавництво «Громада» (5, rue Gasnier Guy, Paris XXe) зложило заяву вступу в члени «Книгоцентру».

ІЗ ЖИТТЯ УТГІ

Відбулися в Регенсбурзі перевибори керівних органів УТГІ. Обрано ректором — проф. Іваницького, проректор 1-ий — проф. П. Зайців, проректор 2-ий проф. Драбатиї, декани : економічного факультету — проф. Шрамченко, агролісового — проф. Городецький, інженерного — проф. Комарецький, ветеринарного — проф. Розгін та фармацевтичного — проф. Вертипорох.

БЕЛЬГІЯ

АРХІЄПІСКОП МИХАІЛ ВІДВІДУЄ ПРАВОСЛАВНІ ПАРАФІЇ В БЕЛЬГІЇ

Новоприбулий Владика УАІЦ в Бельгії — Архієпископ Михаїл, почав свою діяльність по тих укр. робітничих осередках, де живе більший відсоток православних українців. В дні 3. X. ц. р. високопросвіщенній Владика зобов'язав посвячення каплиці в Жемап біля Льєжу, а дня 10. X. ц. р. відправив Архисейську Службу Божу у Вам, біля Монеу. Присутність Владика Михаїла благотворно впливає на православних українців, які з повним довір'ям звертаються до нього у всіх справах. (Лювен, П. Б.).

ЕКС. КИР ІВАН ПРИЙДЕ ДО БЕЛЬГІЇ

У своїй поїздці по країнах Зах. Європи, Екс. Кир Іван, Апостольський Візитатор Українців у Зах. Європі, відвідає теж Бельгію в другій половині листопада ц. р. З цього приводу радіє укр. католицька громада в Бельгії та підготовляється гідно зустріти свого Владика. (Лювен, П. Б.).

ЗБІРКА ФОНДУ НА КУПІВЛЮ УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ В БЕЛЬГІЇ

Зібрані на Координаційній Конференції, в дні 29 серпня ц. р., в Лювені, представники укр. громадянства в Бельгії одногосно порішили придбати на власність Український Дім у Бельгії. Саме під цю пору, серед 10-тисячної укр. скитальської громади в Бельгії йде жвава збірка на купівлю того дому. Треба надіятися, що ця збірка знайде теж зрозуміння серед нашої еміграції в Європі, як рівнож і за океаном. (Лювен, П. Б.).

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УНОТ'а в БЕЛЬГІЇ

В Бельгії існує від року Українське Науково-Освітнє Т-во, яке заступає в скромних розмірах тутешній укр. еміграції такі т-ва, якими були на Рідних Землях «Рідна Школа» чи «Просвіта». З уваги на виїзд Голови УНОТ'а, Впр. о. Др М. Германюка, на постійно до Капони дня 10. X. ц. р., відбуто Надзвичай-

ні Загальні Збори для обліку дотеперішньої діяльності й вибору нової Управи. За заслуги покладені для УНОТ'а першому Голові Т-ва, Впр. о. Др М. Германюкові надано титул почесного члена. На тих же Зборах обрано нову Управу, на чолі якої став Проф. Др. інж. П. Зелений, як Голова. (Лювен, П. Б.).

УКРАЇНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ У БЕЛЬГІЇ

Дня 31 жовтня і 1 листопада 1948 р. відбувся у Брюсселі Конгрес Українців Бельгії.

Перший день Конгресу (неділя 31 жовтня 1948) мав характер виключно святочний. Його програма слідує :

1) Богослуження в обох українських обрядах.

2) Святоче відкриття і посвячення Української Домівки.

3) Зложення вінка на Могилі Незнаного Вояка делегаціями існуючих у Бельгії українських організацій і установ.

4) Заслухання доповідей, намічених Діловим Комітетом Конгресу.

5) Святочна Академія для вшанування 30-ліття Листопадового Зриву і 4-ої річниці смерті Великого Митрополита Андрея Шептицького.

Другий день Конгресу (понеділок 1 листопада 1948) був присвячений виключно праці. В ньому взяли участь тільки умандатовані делегати українців Бельгії.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ЛЕОНІД МОСЕНДЗ

13-го жовтня ц. р. по тяжкій хворобі помер видатний поет і письменник Леонід Мосендз.

Народжений 20 серпня в Могилеві на Поділлі, Леонід Мосендз емігрував в 1918 р. на Словаччину. В Подсбрдській Академії отримав докторат хемії. Він жив постійно в Братиславі, звідкіля вже тяжко хворий мусів вдруге емігрувати до Інсбрука. Стан здоров'я примусив його переїхати до Швейцарії, куди прибув саме на Свят Вечір 24 грудня 1946 р. і примістився в санаторії Мотекс, недалеко від Монтре, на висотах Леманського озера. Тут він і помер та похоронений на цвинтарі в Бльоней, недалеко від переходового табору ІРО в Мон-Пожерен.

Похорони відбулися дня 15 жовтня ц. р. при участі делегатів укр. колонії в Швейцарії і хворих та персоналу санаторії Мотекс, в атмосфері правдивої любови і жалю.

Сестри санаторії дали про його смерть оголошення в місцевій газеті Льозани й приятелі його написали некролог у «Journal de Genève». Могила його буде утримувана в порядку сестрами діяко-несами санаторії Мотекс.

УЧХ вислав до санаторії вдячного листа за опіку і любов до свого великого земляка та склав на його могилу вінок жовто-блакитних квітів.

Е. де Б.

Женева, дня 17. X. 1948.

ПОРУЧНИК УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ ПЕТРО ЛАГОШИН

23 серпня 1948 р. в м. Ліоні, після тяжкої недуги, помер поручник Української Армії Петро ЛАГОШИН, 55 р., чільний український діяч, голова Ліонської Просвіти, артист і режисер, праця якого широко відома на терені Франції.

Похорон відбувся 26 серпня, на якому були присутні понад 150 чол. З Парижу на похорон прибув генеральний секретар Управи Народнього Союзу п. Небелюк, з Гренобля — голова Громади Відродження, з Мусолі — голова Просвіти, з Вени — секретар Просвіти, а також представник від Вільного Козацтва, від Дирекції, де працює дружина покійного. Службу правив о. Братко, а величний хор співав під орудою пп. Понеля та Іщенко.

Надгробне слово пам'яті небіжчика сказали о. Братко, п. Мусіанович та п. Небелюк. Слова їх зробили велике враження на присутніх, і не в одного з козаків полилася сльоза з очей, бо, треба визнати, невблаганна смерть вирвала з наших рядів одного з твердих і непохитних борців за наші соборницькі ідеї.

Усі свої сили, всі матеріальні засоби покійний віддавав для улюбленої рідної справи...

Вічна йому пам'ять та хай чужа земля буде йому пухом!

З. РІЗНИКІВ

Технічні труднощі спричинили спізнання публікації того некролога.

Ред. «Громади».

ВАСИЛЬ КОНЮШИН

24 вересня ц. р. помер в Кресо б. вояк Української Армії Василь Конюшин. Народився покійний в 1897 р. в м. Решетилівці на Полтавщині. Служив в 4-й Київській дивізії, в 3-му курні, в кулеметній сотні. Він був учасником першого Зимового Походу, за що був нагороджений Залізним Хрестом.

Організацію похорону взяла на себе

місцева філія Т-ва б. Вояків Армії УНР в Кресо. Сам похорон відбувся 27 вересня, на який зібралися не лише вояки-побратими, товариші покійного, але й багато місцевих громадян. Поміж членами Т-ва було переведено збірку на хрест на могилі покійного.

Покійний залишив по собі дружину. Вічна пам'ять товаришеві по зброї.

ІІ. Г.

З життя Т-ва б. Вояків Армії УНР У Франції

— В неділю 10 жовтня 1948 р. Паризька філія Т-ва відкрила сезон своєї діяльності влаштуванням Свята Покрови. З ранку в Українській Православній Церкві відбулася урочиста служба Божа, а після неї молебні. Після того в приміщенні клубу Громади відбувся обід, на якому, крім членів філії, були присутні п. сотн. С. Созонтов, Голова Укр. Громадської Опіки, обидва наші душпастирі о. о. протопрєсвитери В. Вишнівський та О. Новицький, пані С. Пркопович, Голова Жіночого Допомогового Комітету при Укр. Православній Церкві та видатні члени української Паризької колонії.

Відкрив свято привітанням од імени філії, полк. Д. Юськевич, Голова Паризької філії. Потім взяв слово генштабу ген.-пор. О. Удовиченко, Голова Т-ва, який в довгій промові зроби́в підсумки як минулої збройної боротьби, так і перегляд теперешніх зусиль українського народу в боротьбі за свою волю. Сотн. Созонтов привітав зібраних від Виконного Органу Української Національної Ради та закликав чинно підтримати її і виконати всі обов'язки супроти неї. Отець протопрєсвитер В. Вишнівський висловив теплу і зворушливу промову. Слово забрала потім М. Ковальський, генеральний секретар Т-ва, — п. П. Номич, генеральний секретар Секції б. Вояків-Українців з Французької Армії, — сотн. П. Василів, від Парафіальної Ради, — сотн. В. Солонар, — сотн. В. Могилівський та окремі члени філії. На обіді були присутні й члени Т-ва з ближчої провінції, як також і адмірал В. Савченко-Більський. Як саме свято, так і обід пройшов у дружній атмосфері.

Управа філії складає щире подяку всім, хто допоміг в його влаштуванні, а з окрема паням Брєварчик й Бойко, які приклали немало труду для організації обіду.

— В суботу 16-го жовтня ц. р. Секція б. Вояків-Українців з Французької Армії влаштувала вечірку-баль. У артистичній програмі взяли участь Хор «Пісня Рідного Краю» під орудою п. К. Миколайчука, п. п. В. Солонар та С. Топольський, які виконали кілька сольоспівів, панна Н. Миколенко, що протанцювала циганський танок, п. Діамара Номич, п. Арабковінський, п. підполк. В. Григораш та Осадчук, що виконали кілька декламацій. Співакам акомпаніювала пані Кирєєва, а обов'язки конферансьє мав п. В. Солонар.

Вечірка пройшла з успіхом подвійним — вона дала задоволення присутнім, а організаторам принесла дохід.

* * *

— Управа Т-ва подає до відома всім членам Т-ва наступне: користаючися з ласкавої згоди Редакції журналу «Громада» дати свої сторінки для Т-ва б. Вояків Армії УНР, Управа Т-ва постановила не випускати більше бюлетеню Т-ва, чим викликано буде економію у видатках Управи. А Управа Т-ва рекомендує всім членам Т-ва, замість пожертв на пресовий фонд, виписати самий журнал «Громада». Щире спасибі редакції журналу «Громада» за її гостинний дозвіл користатися її сторінками.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Із-за важливих причин загальні збори Союзу Українок у Франції не відбулися. Про день, місце та програм нових зборів буде оголошено своєчасно.

Управа Союзу Українок у Франції

СЕРЕД КНИЖОК.

СЕРІЇ КНИЖОК ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА. В-во «Бистриця» у Міндені (Німеччина). 1948 р.

Заходами видавництва «Бистриця» дитяча та юнацька література збагатилася на нові книжки. Вид-во розпочало видання двох серій під назвою «Дитячий книгозбір» та «Юнацький книгозбір». У першій серії вже вийшли з друку «Казки» бр. Грім та «Біда навчить» Лесі Українки. Друкуються ще казки І. Франка, М. Коцюбинського та Г. Х. Андерсена.

У серії «Юнацький книгозбір» одна книжечка подає три оповідання Акселя Мунте та І. Франка на ту саму тему про ведмедів. У другій знаходимо історичне оповідання з козацьких часів М. Вовчок — «Степовий гість». Ще одна, у простій і приступній для підлітків формі, дає малюнок з часів кам'яної доби. Це оповідання Ірини Винницької «Кам'яна сокира».

Книжки непогано оформлені з зовнішнього боку; всі вони малого формату і мають по 16-20 стор. кожна, за винятком грубої «Кам'яної сокири», що має 59 сторінок. Звертає увагу невелика ціна — 10-15 фр. залежно від розміру. На жаль, не обійшлося без хиб — досить значної кількості друкарських помилок. Це взагалі прикра річ, особливо ж у виданнях для дітей.

К. ЯВОРСЬКИЙ - В. РОСОВИЧ. — *Наздогін за ворогом.* Повість. 75 стор. Книжкове Т-во «Універс. Біб-ка» 1947.

Людська доля мало чим відрізняється від примхливої жінки; ніхто ніколи не може передбачати, що може їй заманутися і які несподівані речі можуть трапитися на життєвому шляху людини. Але найбільших несподіванок судилося, мабуть, зазнати людям відірваним від рідної землі, тим, що блукають по світах,

на чужині. Вдячна тема, щоб написати роман чи повість. Отож привабила вона й К. Яворського та В. Росовича, в наслідок чого з'явилася пригодницька повість, що описує надзвичайні пригоди двох українців. Оточення? Найрізноманітніше: «столиця світу» Париж, простори океану, екзотична Індія. Чи не є ж це те, що так захоплює юного читача, який з великими зацікавленням стежитиме за розвитком подій, за відвічною боротьбою двох начал, доброго й лихого. Хто переможе?

Можна закинути авторам певний схематизм і примітивізм у самому оформленні теми, але ж для повісті це не є таке страшне.

Федір ДУДКО. — *Заметіль.* Оповідання. 123 стор. Авгсбург. 1948. Ціна 80 фр.

Оповідання «Заметіль», що ним названо всю збірку, дає картину тих часів, коли український народ завзято бився й боронив свою країну від подвійного ворога — більшовиків та денікінців. Один з епізодів, що яскраво показує, з якою самовідданістю провадили українські воїни залеклу боротьбу проти загарбників і яку підтримку вони знаходили серед населення.

Інші оповідання збірки з давніших часів. Мирна панська садиба над Сеймом, затишний хутір, хороший симпатичний дідусь Яків, спокій жіночого монастиря... Далекі, далекі спогади, оповиті опалевим серпанком. Але ж і там, за тим спокоєм, ховалися людські пристрасті, буяло життя. Лише були це вузькі рамки, а пристрасті особисті.

Чи не тому оповідання «Заметіль» вміщене в збірці останнім, щоб останнім враженням лишити в читача не малюнки окремих маленьких людей, а картину на широку суспільну тему?

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Два рази прочитав я в останніх числах журналу «Громада» про складення п. н. Довженком та Мусієнком сум на підтримку нашого Національного Центру.

З свого боку вважаю необхідним, щоби Національна Рада встановила певний національний податок, який мусіли б сплатити всі українці, незалежно від того угруповання чи партії, до яких вони належать. Як знаємо, Національна Рада, як і її Виконний Орган, складаються з представників різноманітних пар-

тій та організацій політичних, отже цілком логічно, що всі українці мусять реально підтримати сучасний всеукраїнський Національний Центр. Ходить лише про те, в який спосіб українці повинні виконати свій обов'язок — чи то податком добровільним, чи то внесенням свого денного заробітку.

Гадаю, що це питання цікавить не тільки мене, але й тисячі українців, і тому з нетерплячістю очікуватиму певних інформацій в цій справі.

Прийміть вислови глибокої поваги
М. ДОРОЖИНСЬКИЙ (—).

РОЗШУКИ

ФЛЯК Андрія і Григорія, ЧАЙКОВСЬКОГО Пауля, ЛАБОЙКО Данька, СТРОГАН Олексу й Івана — FLAK Mychailo, E. V. W. Hostel, Clay Cross, Chesterfield, Angleterre.

САВКА Антона і Стефаню — SAWKA Volodymyr, Sheriff Hales Hostel, A. E. C. Shropshire, Angleterre.

БРІНКА Катерину і Володимира, БАЛЮХ Марію, Параску, Анну й Олексу, СОРОКУ Михайла та КВІЦЮ Івана — SZATYMESKI Roman, 9, rue Dr Poel Didag, Lyon 3, (Rhône), France.

КОРДІБАНА Осипа — TOMENCZUK Iwan, Hostel Wing, Site 10/300, Leighton Buzzard, Beols, Angleterre.

БОГАПЧУКА Дмитра та ШЕШН'ЯК Анну (зам. БАРДЮК) — ТЕМЧУК Mykola, R.A.E.C. Hostel, St. Mary's, New Romney, Ashford, Kent, Angleterre.

ВОЗНОГО Петра — ПАУК Anastasia, chez Mr Stevenot, Polinkove par Audruicq (P. de C.), France.

НАЗАРЕНКА Ісаака Борисовича — SERDIUK Petro, Ettlingen-Baden, A. C. 690, Allemagne.

ЗАБОЛОТНОГО Петра Васильовича — SLIPCZENKO Nikifor, Ettlingen-Baden, A. C., Allemagne.

ГЕМБА Петра і Мільна — STRUCZKO Ewen, A. E. C. Hostel, Broadwell Shilton Oxon, Oxford, Angleterre.

ЯКУБОВИЧА Олександра — JAKUBOWITSCH Georg, Office National d'Immigration, Centre de Toulouse-Bordelouque.

КІРІЧЕНКА Миколу Опанасовича — SCHEIN Anna bei Kern, (13a) Nurnberg, Wodanstr. 78/II, USA Zone, Allemagne.

РУШАКА Миколу — MEDWEDEW Andrii, A. B. T. C., N. C. B. Birley, Colleery, Woodhouse, Sheffield, Angleterre.

САДОВОГО та САДОВУ Мотрону, а також знайомих з Голотори (Галичина) — SIWAK Stephan, Cité Cowette No 7.B, Beyne-Hausay, Liège, Belgique.

БАТОВСЬКОГО Сергія — BATOWSKY Mychailo, Munchen (Bayern), Freimann, S. S. Kaserne, Lager DP, Bl. G, I, Zim. 47, Allemagne.

ВАСЕНЬКОГО Михайла та ГОРБЕНКО Тимофія — CHUDIAK A., DP Camp Raitersaich, Post Rosstal, Kr. Fuerth, (13a), Bayern, Allemagne.

ФІЛІПОВИЧ Ялоху — FILIPOWYCZ Olexa, Huntlozen b. Oldenburg, D. P. Hospital, Allemagne.

Рідних і знайомих — KUSYN Wasyl, E. V. W. Hostel, Clay Cross, Chesterfield, Angleterre.

НЕСТОРА Василя — NESTIR Mykola, Emigration Centre, Fallingbostal, Block 33, Boden, Allemagne.

БЕНІЯ Стефана і РОДАЧИНСЬКН Любу — BEN Roman, Camp Lysenko, Bl. 2 58, (20a) Hannover, Moerkernstr. 21-27, Allemagne.

ЩІПРКО Олену і КОНДРАТА Панла — ILNYCKYJ Julian, D. P. Wolkerling, Post Koefering bei Regensburg, US Zone, Allemagne.

ТОМЯК Марію (по пол. ГРИБНИК), БАЗЮК Катерину, БУНІЯК Анну — HUK Michel, Bedhampton Hostel, New Road Havant Hants, Angleterre.

ПІТВІННА Максима і ПІТВІННА Андрія — CHOROLSKYJ Panas, Scottish A. E. C., Balado Hostel, near Kinross, Scotland, Grande Bretagne.

ЛЕМУ Федя — LEMA Ivan chez Ulysse Pelissier, Quartier St.-Martin, Montfouet (Vaucluse).

Брата СКИБУ Юрія (Георгія) та односельчан СНИБУ Андрія, ФОМЕНКО Олександра і КРИВИЦЬКОГО Івана — SKYBA Iwan, Fleron-Fort Camp No 79, Liège, Belgique.

СОЛОВІЯ Дмитра, ДРАСА Антона і ФАНОН Ганю — SOLOWIJ Mychailo, Stuttgart, Zuffenhhausen, Grenadier Kaserne, Allemagne.

АНТОШКА Толью — KOCZERKIEWICZ Volodymyr, Saint-Wast, Liberty 51, Hainaut, Belgique.

ЛЕСИП Анну та ЛЕСИПА Дмитра — LESYP Catherine, Baraque 4, Caserne Clissey, Morhange (Moselle).

ЛУЧІННА Михайла та Івана — CHROBAK Danylo, (21a) Rheine (Westf.), Damloupkaserne, 23 D. P. A. C. Brit. Zone, Allemagne.

ХОЛОД Юлію — HOLOD Pawlina, Niederlohnstein bei Koblenz, Lager, Bl. II, Zone franç. Allemagne.

ДІТІНІЯКІВ Яна та Анну — DYTUNIAK Michael, C. O. H. Shack, Gang, Camp 433, White-River, Ont, Canada.

ПІДГАЙНОГО Нестора — PIDHAJNYJ Ostop, (13a) Neumarkt Opf., Nowa Howerla, Bayern, Allemagne.

ПЕТЕШ Пузо і Іасю — PETESZ Wasyl, Ganghofer Siedlung, Maria Herbert Str. 12/417, (13a) Regensburg, Allemagne.

ШВЕЦЬ Арафію — PUTKO Mychailo, Somme-Kaserne, Bl. III/27, Augsburg, USA Zone, Allemagne.

ПОПОВИЧА Григорія — LAURYNCIW Mykola, E. R. W. A. E. C. Hostel, No 2 Site, Selby, Yorkshire, Angleterre.

ЛАБУРЕНКА, полк. — сот. Ладиченко, Писати на адресу : WLADYK Peter, Bremen, Buerger-str. 7, Allemagne.

ШЕВЧЕНКІВ Євстафія й Лопина — LAZAR-CZYK Wladymir, (14a) Heilbronn a/ Neckar, Caeilienbrunnennhaeusle, Allemagne.

СМОТНИ Яенуефу — RACZKOWSKI Antoni, Hunts, A. E. C. Hostel, Airfield Kimbolton, Huntingdon, Angleterre.

КІРЄВНИХ Семена, Миколу, Віктора та Сергія — TSCHALYSCHEW Semen, Mainz-Kastel Wiesbaden, DP Camp Goltzkaserne, Bl. 3, Zim. 28, Allemagne.

СТУКАЛА Панла — STUKALO Hnat, Gravenhurst Hostel, Bolhey, E, Sussex, Angleterre.

ПОПОВИЧА Гришка та РОМАНІЩЬКОГО Михайла — писати на адресу : Editions «Promada», 5, rue Gasnier-Guy, Paris 20e.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОПІКА

13, Rue Taine — Paris 12°.

ЗАГАЛЬНІ ПОРАДИ ОСОБАМ, ЯКІ ХОТЯТЬ ЕМІГРУВАТИ З ФРАНЦІЇ ДО ІНШИХ КРАЇН

Емігранти, які виїждять з Франції, мусять мати паспорт або *titre de voyage*, на який ставиться виїздна і в'їздна віза. Для того, щоб цей паспорт мати з тієї префектури, де емігрант живе, треба їй подати посвідку національності, яку видає І. Р. О. для українців через Генерального Уповноваженого Української Громадської Опіки у Франції. (А. Choulguine, 13, rue Taine, Paris 12e.) Крім паспорта майже всі країни поселення вимагають посвідки про несудимість і звичайно піддають імігрантів медичній контролі.

Щодо коштів переїзду, то особи, які доведуть, що вони «ДеПі» і незможні, мають право вдаватися до ІРО з проханням взяти їхній переїзд на рахунок цього ж ІРО.

О д е р ж а н н я в і з

Умови одержання віз до різних країн різні, а саме :

КАНАДА

Допускає лише близьких родичів своїх підданих, що видають імігрантам належні посвідки про утримання й роботу (афідавіт). Допускають також лісорубів і шахтарів, якщо їм якась канадійська фірма надішле контракт. Медичний огляд дуже суворий, формальності довгі.

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ

Пускають лише на афідавіти близьких родичів і за доброю їхньою гарантією, багато формальностей, серйозний медичний огляд.

ВЕНЕЦУЕЛА

В'їздити вільно, особливих умов не ставлять; охоче приймають хліборобів і ремісників. Приїзжим дають на перший час підтримку.

БРАЗИЛІЯ

В'їзд вільний, особливих умов не ставлять, але більш охоче приймають хліборобів і фахівців, які вже мають обіцянку роботи.

АРГЕНТИНА

В'їзд вільний, особливих умов не ставлять, більш охоче приймають хліборобів і фахівців.

ПАРАГВАЙ

В'їзд вільний, особливо охоче приймають групи хліборобів.

Раніш ніж починати справу переселення добре подумайте і порадьтеся.

ПРО КАРТУ ПОБУТУ (карт д'ідантіте)

Імігранти, які прибувають до Франції по контрактах, спершу одержують тимчасовий дозвіл на побут, або так зване «*resépice*», згодом вони дістають тривалий дозвіл або «карт д'ідантіте». Щоб у Вашій «карт д'ідантіте» Вам визначили Вашу українську національність, треба представити до мерії (де нема префектури) чи префектурі посвідку про українську національність. Цю посвідку видає ІРО через Генерального Уповноваженого Української Громадської Опіки у Франції. З 1 жовтня ц. р. такса, яку буде брати ІРО за посвідки національності, видавані українцям, буде складати окремий фонд для допомоги старим, немічним і незможним членам української колонії. Через те треба, щоб усі українці, як один, брали свої посвідки національності, а не чужі, з яких такса буде йти в чужі нам руки.

ПРО ПАКУНКИ КАРЕ

Щоб Українська Громадська Опіка записала на пакунок КАРЕ, треба подати прохання і дати або лікарську посвідку, або посвідку організації чи поважних осіб.

Ніяких пакунків Українська Громадська Опіка на руки не одержує, лише подає списки кандидатів на них ІРО, а це останнє їх передає КАРЕ до виконання.

Кандидатські списки на КАРЕ складає Господарська Комісія Української Громадської Опіки, підписують їх Голова Укр. Громадської Опіки і Генеральний Секретар

Списки кандидатів не публікуються в газетах із зрозумілих причин, але як все діловодство Укр. Громадської Опіки, так само і ці списки, підлягають перевірці Контрольної Комісії Укр. Громадської Опіки.

В травні місяці ц. р. Укр. Громадська Опіка оголосила список 94 кандидатів, яким Укр. Американський Комітет дав пакети КАРЕ, і це спричинило протести заінтересованих осіб. Подібних списків не публікують також ні росіяне, ні інші нації, які їх одержують.

Щоб одержати відповідь, треба прислати поштову марку чи її вартість.

Не забувайте помічати Вашу адресу на листі і в листі.

Всі збирачі національного податку повинні негайно повернути квітанційні книжки, одержані від Укр. Громадської Опіки, і внести зібрані гроші на поштовий рахунок Укр. Громадської Опіки No 651782 — Paris, Entr'aide Ukrainienne, 13, rue Taine, Paris 12e.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

В Українській Автокефальній Православній Церкві св. Симона в Парижі, 5, rue Gasnier Guy, Paris XXe, Metro : Martin Nadaud.

30. 10. (субота), год. 19 — Всенічна.

31. 10. (неділя), год. 10.30 — Служба Божа і молебень з нагоди Листопадового Свята; год. 19, вечірня з акафистом.

1. 11. (понеділок), год. 16 — Панахида за спокій Великих Мужів України — Гол. Отамана С. Петлюри, Митрополита Андрія, Митрополита Василя, Побожних Князів, Гетьманів, Вождів і всіх героїв Листопаду. (Цвинтар Монтпарнас, Могила Головного Отамана. Доїзд : Metro Raspail).

6. 11. (Дмитровська субота), год. 10, — Служба Божа і панахида за спокій батьків і матерів наших; год. 19, — Всенічна.

7. 11. (неділя), год. 10.30. — Служба Божа; год. 19. — Вечірня з акафистом.

13. 11. (субота), год. 19. — Всенічна.

14. 11. (неділя), год. 10.30. — Служба Божа; год. 19. — Вечірня з акафистом.

20. 11. (субота), год. 19. — Всенічна.

21. 11. (неділя), год. 10.30. — Служба Божа і панахида за спокій Героїв Базару, год. 19. Вечірня з акафистом.

27. 11. (субота), год. 19. — Всенічна. Запусти на Пилипівку.

28. 11. (неділя), год. 10.30. — Служба Божа; год. 19, — Вечірня з акафистом. Під час Служб Божих співає чоловічий хор під орудою п. Миколайчука, а під час Всенічних і вечірень з акафістаами — жіночий хор.

Про порядок Богослужень УАІПЦ на провінції будуть окремі повідомлення. Настоятель Митр. Прот.

В. ВІШНЕВСЬКИЙ

ПОДЯКА

Вважаю своїм обов'язком подякувати Єпархіальній Раді У. А. П. Ц. у Франції і особливо п. інж. С. Созонтову — голові Укр. Громадської Опіки, за всі старання зроблені для спровадження мене і моєї родини з Де-Пітсбору до Франції.

Нехай Господь Милосердний дасть їм сил, здоров'я та багато літ для праці на добро нашої Церкви і Народу.

о. Архипресвітер

Олександр НОВИЦЬКИЙ

Руасі-ан-Брі.

10 жовтня 1948 р.

Просять допомогти одягом і білизною недавно звільненому з полону на адресу : M. Mychaltczyszyn Miron, Colonie, Fosse 8, Lens, Nord.

ВІД БІБЛІОТЕКИ ІМ. С. ПЕТЛЮРИ В ПАРИЖІ

Перша збірка на Бібліотеку ім. С. Петлюри принесла — 1395 франків : члени Т-ва «Просвіта» в Труа зложили : Іл. Адам — 200, Ів. Кузьма — 200, Пав. Кірієнко — 100, Вол. Андрієвський — 100, Мик. Лисенко — 100, Петро Ситник — 100, Вас. Моравський — 100, Мир. Сорока — 50, Ол. Гаполяк — 50, Ів. Бондар — 50, Юр. Келер — 50, Вахт. Кліш — 29, Мих. Куцак — 50, Мих. Мелашук — 50, Ост. Кузьма — 100, Ів. Данилчук — 25, Ігор Олеський — 25, Тар. Богданець — 25. Разом 1395 франків. Всім жертводавцям красна подяка, а Україні — Слава!

РАДА БІБЛІОТЕКИ

По одержанні всіх підписних листів, Рада Бібліотеки надрукує повне справоздання.

ОСІБ і УСТАНОВИ, котрим було розіслано в травні місяці підписні листи просять вернути їх до Бібліотеки, хоч би на них і нічого не зібрано.

ОСІБ і УСТАНОВИ, що виписували з Бібліотеки книги в міс. вересні і раніш, просять вернути їх якнайскорше.

Молодь і студентство — книжок з Бібліотеки не читають, бібліотеку не навідують. ЧОМУ?

Головна маса читальників — це робітники.

Бібліотека відкрита : ч е т в е р — год. 19. С у б о т а — год. 15-18.

Адреса : 24, rue de la Glacière, Paris 13e Metro : Gobelins або Glacière.

БІБЛІОТЕКАР

ВІД ЖІНОЧОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ ПРИ УКР. ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ В ПАРИЖІ

Жіночий Допомоговий Комітет при Українській Православній Церкві в Парижі цим складає сердечну подяку усім тим громадянам, що на заклик о. архипресвітера Олександра Новицького, під час Богослуження в Оден-де-Тіші дня 26 вересня с. р. склали пожертви на користь Дитячого Притулку в шато Руасі-ан-Брі в сумі 2,364 фр. Рівнож сердечне спасибі малому славікові Глуханюкові, на хрестинах якого батьки та присутні на ту ж саму ціль склали суму в 900 фр. Нехай росте здоровим Богові на славу, а Україні на користь.

Щиро спасибі о. архипресвітерові О. Новицькому за його ініціативу щодо цих збірок.

Так само Жіночий Комітет щиро дякує і окремим особам, що вже поштою надіслали свої пожертви на ту ж ціль (С. С. Postale 66 8853, Paris).

Є. ПРОКОПОВИЧ (—)

Голова Комітету

Париж, 15. 10. 1948.

Наших передплатників у **ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ** просимо вислати гроші на адресу : Association of Ukrainians in Great Britain, Ltd. 49 Linden Gardens, Notting Hill Gate, London, W. 2, England, з зазначенням : «ЗА ГРОМАДУ».

Передплата :

квартально		6 ш.
піврічно		11 ш.
на рік		1 ф.

Одне число 1 ш.

Наших передплатників у **НІМЕЧЧИНІ** просимо гроші вислати на адресу : Bankkonto Nr. 01714 Bayerische Hypotheken- und Wechselbank, Filiale Neu-Ulm. з зазначенням «ЗА ГРОМАДУ».

Передплата :

квартально	. 2.40 м.
піврічно	 4.80 м.
на рік	 9.00 м.

Одне число 0.40 м.

П о в і д о м л е н н я

Маю за шану довести до відома Високошановних громадян та громадян, що зволили надіслати мені листи, майже зі всіх країн нашого розселення, з різного роду запитаннями та проханнями, що з огляду на велику переобтяженість, як громадськими, так і своїми професійними справами, я не в стані персонально відповісти всім на їх ласкаві листи, а так само не можу завжди уділити, переїзжаючим через Париж, побачення — за що прошу мене вибачити.

Високошановних п. прохачів про позики, або грошові допомоги, як з моїх персональних, так і громадських фондів, прошу не турбуватись, бо наразі не розпоряджаю ні одними, ні другими, щоб задовольнити їх навіть цілком слушні подання.

Для того, щоб не залишити потребуємих без необхідної для них поради, редакція «Громада» буде друкувати в май-

бутньому ще більш докладні інформації та практичні вказівки для полегдження складних формальностей, як в справі в'їзду до Франції, так і в справі виїзду з Франції, як до Північної Америки і інших країн нашого поселення.

Так само повідомляю, цією дорогою, шановних прохачів, що контракти на працю, мешкання, полегдження різного роду справ, як купівля необхідних книжок, підручників, приладь, пересилку грошей і інших доручень, що я не в стані фізично ці справи полегодити своєчасно, і тому прошу мене вибачити за спізнення, або не виконання їх прохань і раджу звертатись як до громадських так і до професійних укр. установ, що існують тут у нас, у Франції.

С. СОЗОНТІВ

Париж, дня 26. X. 48.

◇◇ **УКРАЇНСЬКА АРТИСТИЧНА ГРУПА В ПАРИЖІ** ◇◇
◇◇◇ **ПІД МИСТЕЦЬКИМ ПРОВОДОМ Є. ЧАЙКИ** ◇◇◇

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 14 Листопада 1948 р.
SALLE SAINT - PIERRE (NEUILLY)
121, AV. DU ROULE (METRO: SABLONS)

 Відкриття Театрального Сезону

ДЛЯ ВШАНУВАННЯ 300-літніх РОКОВИН НАЦІОНАЛЬНОЇ
РЕВОЛЮЦІЇ ВЕЛИКОГО ГЕТЬМАНА УКРАЇНИ

БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

БУДЕ ВИСТАВЛЕНА ДРАМАТИЧНА ПОЕМА Ю. КОСАЧА

О Б Л О Г А

НА 4 ДІЇ

ІСТОРИЧНІ КОСТЮМИ

Режисер . **Є. ЧАЙКА**

Декоратор : **Ю. КАЛИНИЧ**

Прохаємо прибути своєчасно — починаємо рівно в 20 г. 30 х.

Directeur : Mme Catherine - Germaine Sozonileff

Imp. Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris.